

Právní výklad k zákonnému zmocnění odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra

K obecně závazné vyhlášce, kterou se stanovují pravidla pro pohyb psů na veřejném prostranství a vymezují prostory pro volné pobíhání psů

Na základě § 24 odst. 2 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon na ochranu zvířat“), může obec obecně závaznou vyhláškou upravit pravidla pro pohyb psů na veřejném prostranství a vymezit prostory pro jejich volné pobíhání.

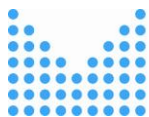
K možnosti regulovat pohyb psů na veřejných prostranstvích v obci dle § 10 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“), se Ústavní soud vyjádřil v nálezech sp. zn. Pl. ÚS 33/05 (Krupka), sp. zn. Pl. ÚS 35/06 (Kořenov), sp. zn. Pl. ÚS 46/06 (Mariánské Lázně) či sp. zn. Pl. ÚS 47/06 (Sušice) tak, že obce jsou oprávněny v režimu § 10 písm. a) zákona o obcích regulovat pohyb chovaných psů na veřejných prostranstvích i pokud jde o způsob jejich pohybu (např. na vodítku), event. vybavení náhubkem.

A) Pravidla pohybu psů na veřejném prostranství

Na základě § 24 odst. 2 zákona na ochranu zvířat je možné stanovit pravidla pohybu psů **na všech veřejných prostranstvích v obci**. Pokud se pravidla pro pohyb psů mají vztahovat pouze **na některá veřejná prostranství** v obci, musí být z důvodu právní jistoty tato veřejná prostranství přímo v obecně závazné vyhlášce, resp. v její příloze, dostatečně **konkretizována** (např. výčtem pozemků s uvedením údajů dle katastru nemovitostí, zákresem na snímku katastrální mapy atd.).

Pravidelnou součástí obecně závazných vyhlášek upravujících pravidla pro pohyb psů, která je v souladu se zákonem, je zákaz nebo **omezení jejich volného pobíhání stanovením povinnosti mít psa na vodítku na některých, případně všech veřejných prostranstvích**. Zde pro úplnost dodáváme, že v případě stanovení povinnosti mít psa na vodítku na všech veřejných prostranstvích v obci je s ohledem na princip proporcionality žádoucí, aby obec vymezila prostory pro volné pobíhání psů (blíže viz část B tohoto stanoviska).

Volným pobíháním psa je v této souvislosti třeba rozumět **pohyb psa bez vodítka na veřejném prostranství, a to pod kontrolou nebo dohledem fyzické osoby či chovatele. Volný pohyb psů na veřejném prostranství bez jakéhokoliv dohledu chovatele, vlastníka**

či držitele není možné vztáhnout pod pojem „regulace“ podle zákonného zmocnění § 24 odst. 2 zákona na ochranu zvířat, neboť v daném případě jde buď o **pohyb opuštěného** nebo **toulavého zvířete** nebo **o pohyb zvířete, jehož chovatel porušil povinnost zabezpečit chované zvíře proti úniku**. Regulace uvedených situací je řešena na úrovni zákona, a obcím tudíž není dána možnost je formou obecně závazných vyhlášek upravovat.

V souladu s **obecným principem proporcionality platí, že by obec neměla své regulace formulovat plošně, ale s přihlédnutím k legitimním cílům, které jimi sleduje, vždy jen v nejméně omezujícím rozsahu k jiným právům a právem chráněným hodnotám**. Předmětem a cílem regulace volného pohybu psů může být kromě ochrany samotných psů, případně dalších zvířat (např. jako opatření bránící zranění psa při kolizi s dopravními prostředky, útěku psa či napadení jiných psů a dalších zvířat), rovněž zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku (zejména ochrana bezpečnosti, zdraví a majetku) a rovněž zajištění čistoty ulic a jiných veřejných prostranství, ochrana životního prostředí, veřejné zeleně a užívání zařízení obce sloužících potřebám veřejnosti. Uvedené cíle lze opřít jednak o účel zákona na ochranu zvířat proti týrání (viz § 1 odst. 1 uvedeného zákona), v němž je zařazeno výslovné zmocňovací ustanovení § 24 odst. 2 pro přijetí pravidel volného pohybu psů na veřejném prostranství formou obecně závazné vyhlášky, a jednak, s přihlédnutím k judikatuře Ústavního soudu [nález sp. zn. Pl. ÚS 35/06 (bod 35) a nález sp. zn. Pl. ÚS 46/06 (bod 31)], i o věcné oblasti vymezené v § 10 písm. a) a písm. c) zákona o obcích, v rámci nichž mohou obce v samostatné působnosti formou obecně závazných vyhlášek autonomně stanovovat povinnosti.

K otázce proporcionality omezení volného pobíhání psů na všech veřejných prostranstvích stanovením povinnosti mít zde psa na vodítku se vyjádřil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 26. července 2010, č. j. 2 As 54/2010 – 51. Dle názoru Nejvyššího správního soudu lze veřejná prostranství k jiným účelům než setkávání a pohybu lidí používat pouze v té míře, jež ty, kdo se na nich pohybují, nepřiměřeně neohrožuje či neomezuje. *„Pokud na veřejném prostranství není respektována taková obecná hranice mezi svobodou jedince, například svobodou venčit psy, na straně jedné a ochranou veřejného pořádku, zdraví a bezpečnosti druhých či jiných právem chráněných statků na straně druhé, je plně legitimní, pokud je tato hranice zpřesněna formou obecně závazné vyhlášky vydané v zákonných mezích a pokud je její nedodržování trestáno.“* Nejvyšší správní soud dále v předmětném rozsudku, s ohledem na závěry Ústavního soudu vyslovené v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 69/04, uvedl, že *„[p]okud tak lze shledat, že volné pobíhání psů bez vodítka ohrožuje bezpečnost a zdraví osob na jakémkoli veřejném prostranství v dané obci, včetně místních komunikací, může je obec obecně závaznou vyhláškou zakázat, aniž by byla povinna stanovit veřejná prostranství, kde volné pobíhání psů umožní.“* Z uvedeného tedy *a contrario* vyplývá, že **pokud v obci s ohledem na její místní podmínky nelze shledat volné pobíhání psů bez vodítka na všech veřejných prostranstvích**

za ohrožení bezpečnosti osob, nemůže obec k takové regulaci z hlediska požadavků vyplývajících z principu proporcionality přistoupit.

V obecné rovině lze konstatovat, že možnost pohybu se psem bez vodítka po veřejném prostranství vyplývá z obecné svobody jednotlivce vyjádřené v čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, jakož i z obecného užívání veřejných prostranství ve smyslu § 34 zákona o obcích. Je rovněž žádoucí s ohledem na zachování fyziologických a biologických potřeb psů ve smyslu § 13 odst. 1 zákona na ochranu zvířat. Osoba, jež se pohybuje se psem po veřejném prostranství bez vodítka, tak však činí vždy na vlastní odpovědnost, přičemž je vázána obecným principem prevence vyjádřeným výslovně v § 2900 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“). V této souvislosti je třeba upozornit, že **zavede-li obec povinnost mít psa na vodítku na všech veřejných prostranstvích v obci**, pak bude její povinností, v souladu se závěry nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl.ÚS 35/06 (bod 26), dozorovému orgánu **dostatečně zdůvodnit, na základě jakých skutečností má za to, že na všech veřejných prostranstvích, tedy i na těch, nacházejících se například mimo její zastavěné území, je s ohledem na ochranu bezpečnosti a zdraví osob (případně další legitimní cíle) stanovení uvedené povinnosti nezbytné.**

V souvislosti s výše uvedeným lze upozornit na skutečnost, že dle § 60 odst. 11 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“), platí, že vlastník nebo držitel domácích zvířat je povinen zabránit pobíhání těchto zvířat po pozemní komunikaci. Uvedená právní úprava explicitně nestanoví povinnost mít psa na pozemní komunikaci na vodítku, resp. ponechává na vlastníku nebo držiteli psa, aby zabránil nekontrolovanému pobíhání či výskytu psa na pozemní komunikaci způsobem, jaký uzná za vhodný. S ohledem na uvedené a současně i skutečnost, že obcím je v mezích § 24 odst. 2 zákona na ochranu zvířat dána možnost upravit pravidla pro pohyb psů na všech veřejných prostranstvích, mezi něž patří i pozemní komunikace, nekoliduje stanovení povinnosti mít psa na vodítku na pozemních komunikacích se zákonem o provozu na pozemních komunikacích. Stanovení takovéto povinnosti naopak zcela jistě napomáhá dosažení účelu zákona na ochranu zvířat, a to ochraně zvířat před poškozováním zdraví či usmrcením, k čemuž by mohlo dojít při případné kolizi zvířete s ostatními účastníky silničního provozu.

Jako pravidlo pro pohyb psů na veřejném prostranství **lze stanovit povinnost, aby byl pes vybaven náhubkem, pokud to nebude nevhodné pro některé druhy psů.** Užitím náhubku a vodítka však není dotčena odpovědnost majitele psa, případně jeho průvodce, za škodu na zdraví nebo majetku psem způsobenou. V případech stanovení kombinací různých povinností (pohyb jen na vodítku, na vodítku s náhubkem apod.) je třeba v obecně závazné vyhlášce přesně vymezit a odlišit identifikaci míst, kde je která povinnost stanovena.

Opět je však na místě připomenout, že v souladu s principem proporcionality by obec ke stanovení uvedené povinnosti měla přistupovat jen v takových situacích a na takových místech, kde ji lze s ohledem na obcí sledované legitimní cíle považovat za přiměřenou.

Oproti výše uvedenému **nelze ukládat povinnost nošení identifikační (příp. evidenční) známky při pohybu psa na veřejném prostranství**, a to ani tehdy, jestliže obec takovou známku bezplatně vydá držiteli psa např. oproti zaplacenému místnímu poplatku ze psů. K identifikaci psa pohybujícího se po veřejném prostranství lze využít čipu, kterým musí být od 1. 1. 2020 každý pes označen na základě právní úpravy plynoucí ze zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „veterinární zákon“).

Případná kontrola zaplacení místního poplatku ze psů a splnění související ohlašovací povinnosti týkající se držení psa staršího tří měsíců (existence skutečnosti, jež je předmětem místního poplatku ze psů), je otázkou správy poplatku, kterou vykonává obecní úřad obce (správce poplatku) v rámci přenesené působnosti. Správce poplatku při správě místního poplatku ze psů (např. vyhledávací a kontrolní činnosti) postupuje způsobem stanoveným zákonem č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“). K údajům získaným při správě poplatku může mít v souladu s § 9 odst. 1 a § 52 a násl. daňového řádu přístup správce poplatku, resp. konkrétní úřední osoby, jež správu poplatku na obecním úřadě vykonávají. Vedle správce poplatku je uvedená kontrolní činnost zákonem svěřena též obecní policii. Dle § 11a odst. 1 písm. c) zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, má obecní policie přístup k údajům z informačního systému obecního úřadu o psech přihlášených podle zvláštního právního předpisu u správce poplatku, o jejich držitelích a o uhrazení místního poplatku ze psů, a to v rozsahu nezbytném k provádění kontroly dodržování obecně závazné vyhlášky obce o místním poplatku ze psů. V souladu s § 35 odst. 1 a 3 písm. a) zákona o obcích nelze formou obecně závazných vyhlášek zasahovat ani do výkonu přenesené působnosti orgánů obce (včetně správce poplatku), ani do zákonem vymezených pravomocí obecní policie.

Dále upozorňujeme, že obec není oprávněna v obecně závazné vyhlášce ukládat povinnost nahlásit ztrátu evidenční známky. **K tomu dodáváme, že ani v minulosti obec nebyla oprávněna stanovit žádné povinnosti v návaznosti na stanovení povinnosti označit psa evidenční známkou, zejména nebyla oprávněna stanovit ohlašovací povinnost při ztrátě známky.**

Pro úplnost je třeba uvést, že problematiku označování psů čipy upravuje § 4 odst. 3 veterinárního zákona, který stanoví: „*Chovatel psa je povinen zajistit, aby pes byl označen elektronickým čipem, který splňuje technické požadavky stanovené v příloze II předpisu Evropské unie o veterinárních podmínkách pro neobchodní přesuny zvířat v zájmovém chovu (dále jen „elektronický čip“), s výjimkou psa, který byl označen čitelným tetováním provedeným*

před 3. červencem 2011. Chovatel nově narozeného psa je povinen zajistit označení psa elektronickým čipem před nabídkou psa k prodeji nebo předáním psa novému chovateli, nejpozději však do 3 měsíců věku psa. Chovatel psa je dále povinen zajistit, aby identifikační číslo psa bylo zaznamenáno v dokladu o očkování psa. Identifikačním číslem psa se rozumí alfanumerický kód zobrazený elektronickým čipem, který umožňuje zjistit totožnost konkrétního psa.“ Dle § 4 odst. 4 veterinárního zákona pak platí, že se předmětná povinnost nevztahuje na chovatele pokusných zvířat, dodavatele pokusných zvířat nebo uživatele pokusných zvířat podle zákona na ochranu zvířat proti týrání, ozbrojené síly, bezpečnostní sbory, Vojenskou policii nebo obecní policii, pokud jde o psy používané k plnění úkolů obecní policie.

Dle § 5e a násl. zákona o veterinární péči je zřízen informační systém **centrální evidence psů**, jehož provozovatelem a správcem je Komora veterinárních lékařů České republiky (dále jen „Komora“). Přístup do centrální evidence psů má zajištěn soukromý veterinární lékař za účelem zápisu údajů nebo nahlížení do něj pro potřebu plnění povinností stanovených veterinárním zákonem, orgán veřejné moci za účelem nahlížení do něj v souvislosti s výkonem své působnosti v rozsahu stanoveném postupem podle zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, a konečně chovatel psa za účelem zápisu čísla svého telefonu nebo nahlížení do něj v rozsahu údajů vedených o tomto chovateli a jím chovaném psu. V informačním systému centrální evidence psů je vedeno identifikační číslo psa nebo číslo tetování psa, pohlaví psa, číslo pasu psa z evidence pasů vedené Komorou podle § 4a veterinárního zákona, pokud byl pas vydán, jméno, popřípadě jména, a příjmení a adresa místa trvalého pobytu, pobytu nebo bydliště chovatele psa, popřípadě jeho zákonného zástupce, nebo obchodní firma nebo název chovatele psa, a dále číslo telefonu chovatele psa, popřípadě jeho zákonného zástupce, adresa místa chovu psa a údaj o očkování nebo přeočkování psa proti vzteklině a datum provedení tohoto očkování nebo přeočkování.

Zápisy do centrální evidence psů provádí soukromí veterinární lékaři. Chovatel psa je v této souvislosti povinen zajistit zapsání psa do informačního systému centrální evidence současně s označením nově narozeného psa elektronickým čipem podle § 4 odst. 3 veterinárního zákona. Dále je povinen zajistit zapsání údaje o očkování nebo přeočkování psa proti vzteklině a změny chovatele nebo trvalé změny adresy místa chovu psa, a to nejpozději při nejbližším očkování nebo přeočkování psa proti vzteklině. **Chovatel psa, který nebyl zapsán do informačního systému centrální evidence, je po 1. říjnu 2022 povinen zajistit jeho zapsání do evidence nejpozději při nejbližším očkování nebo přeočkování psa proti vzteklině.**

V souvislosti s úpravou pravidel pro pohyb psů na veřejných prostranstvích je častou součástí obecně závazných vyhlášek obcí stanovení povinnosti **odstranit znečištění**

veřejného prostranství psími exkrementy. Ústavní soud dospěl k závěru [nález sp. zn. Pl. ÚS 35/06 (bod 35) a nález sp. zn. Pl. ÚS 46/06 (bod 31)], že ke stanovení této povinnosti je obec oprávněna na základě § 10 písm. c) zákona o obcích.

K možnosti regulovat obecně závaznou vyhláškou obce **pohyb jiných zvířat než psů na veřejných prostranstvích** Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 46/06 (bod 31) uvedl, že považuje regulaci pohybu jiných zvířat obcí (v projednávaném případě koček) založenou na oprávnění stanovovat povinnosti podle § 10 písm. a) a písm. c) zákona o obcích za **legitimní**.

Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 46/06 (bod 33) dále připustil možnost stanovit obecně závaznou vyhláškou obce, v mezích § 10 písm. a) a písm. c) zákona o obcích, opatření vedoucí k **zákazu přivádět psy a jiná zvířata všude tam, kde zakázaná činnost může narušit veřejný pořádek, například na dětská hřiště, pískoviště, a koupaliště**. Regulace pohybu psů a jiných zvířat zavedená obecně závaznou vyhláškou tudíž nemusí být vztažena pouze na veřejná prostranství, ale **rovněž i na další místa, kde je pohyb psů a jiných zvířat způsobilý narušit veřejný pořádek**.

Přes výše uvedené je však nezbytné upozornit na skutečnost, že Ústavní soud nadále konstantně judikuje [nález sp. zn. Pl. ÚS 35/06 (bod 36) a nález Pl. ÚS 46/06 (bod 34)], že tento závěr **nelze vztáhnout na zákaz vodění psů a dalších zvířat na hřbitovy**, neboť úprava této problematiky je v souladu s § 19 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pohřebnictví“), vyhrazena úpravě v řádu veřejného pohřebiště. Obsahem řádů veřejných pohřebišť je mimo jiné stanovení povinností návštěvníkům veřejného pohřebiště v souvislosti s pořádkem na veřejném pohřebišti a zachováním důstojnosti tohoto místa a stanovení způsobu a pravidel užívání zařízení veřejného pohřebiště. Porušení povinností stanovených řádem veřejného pohřebiště na ochranu veřejného pořádku je přestupkem dle § 5 odst. 1 písm. i) a odst. 2 písm. e) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o některých přestupcích“).

V rozporu se zákonem z důvodu překročení mezí obcí stanovené působnosti [překračující meze zákonného zmocnění dle § 24 odst. 2 zákona na ochranu zvířat, potažmo § 10 písm. a) a písm. c) zákona o obcích], **či z důvodu zneužití této působnosti, bude např.:**

- Stanovení pravidel pro pohyb psů **na místech, kde tato činnost nemůže narušit veřejný pořádek**, tj. z povahy věci především mimo veřejná prostranství. V rozporu se zákonem budou takové formulace v obecně závazných vyhláškách, které je možné vykládat nikoliv pouze ve vztahu k místům, kde může být narušen veřejný pořádek, ale širěji, např. „*na území obce je možno psa vodit pouze na vodítku*“ či „*na území obce se zakazuje volný pohyb psů*“. Uvedená pravidla zcela zjevně přesahují meze zákonných zmocnění obsažených v § 24 odst. 2 zákona

na ochranu zvířat a § 10 písm. a) a písm. c) zákona o obcích, která obcím umožňují pravidla pro pohyb psů stanovit pouze na veřejných prostranstvích, případně na jiných místech, kde je tato činnost způsobilá narušit veřejný pořádek v obci [nález sp. zn. Pl. ÚS 35/06 (bod 27)].

- Zákaz volného pobíhání psů na všech veřejných prostranstvích v obci, aniž by současně obecně závaznou vyhláškou obce byly vymezeny prostory pro volné pobíhání psů, a to v situaci, kdy tuto regulaci s ohledem na místní podmínky nelze považovat za přiměřenou (proporcionální), tj. nelze dospět k závěru, že volné pobíhání psů ohrožuje bezpečnost a zdraví osob (případně další hodnoty, jež může obec chránit) na jakémkoli veřejném prostranství v obci [nález sp. zn. Pl. ÚS 35/06 (bod 26), rozsudek Nejvyššího správního soudu, č. j. 2 As 54/2010 – 59 (body 35 až 37)].
- Stanovení pravidel pohybu psů na veřejných pohřebištích – povinnosti návštěvníků veřejného pohřebiště v souvislosti s pořádkem na veřejném pohřebišti a zachováním důstojnosti tohoto místa stanovuje provozovatel veřejného pohřebiště, a to v řádu veřejného pohřebiště (§ 19 zákona o pohřebnictví).
- Stanovení pravidel pohybu psů v prostorách obvodu drah (zejména prostory určené pro veřejnost, nástupiště a přístupové cesty k nim) – s ohledem na specifický režim obvodů drah stanovuje povinnosti osob v obvodu drah komplexním a kogentním způsobem zákon č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o drahách“). Na základě § 22 odst. 3 písm. b) tohoto zákona jsou nadto provozovatelé drah oprávněni dávat osobám nacházejícím se v obvodu drah pokyny (např. formou provozních řádů), které se mohou dotýkat i pohybu psů, přičemž těmito pokyny jsou osoby vázány a jejich porušení je přestupkem [§ 22 odst. 4 a § 50 odst. 1 písm. f) zákona o drahách].
- Stanovení pravidel a podmínek přepravy psů veřejnými dopravními prostředky – podmínky, za nichž se přepravují zvířata přepravovaná v silniční dopravě a integrované dopravě, stanoví přepravní řád (přepravní řád stanoví vyhláškou Ministerstva dopravy); odlišně od přepravního řádu může podmínky přepravy zvířat stanovit dopravce v přepravních podmínkách.
- Stanovení pravidel pro psy služební a záchranářské při výkonu služby a záchranných prací a pro psy speciálně vycvičené jako průvodci zdravotně postižených osob [upraveno např. § 52 písm. j) a § 53 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 19 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů].

V souladu s konstantní judikaturou Ústavního soudu **není obec oprávněná** při stanovení pravidel pro pohyb psů upravovat záležitosti:

- které jsou vyhrazeny úpravě formou zákona – např.:

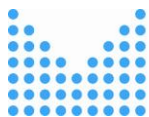
- stanovení skutkových podstat trestných činů, přestupků a správních trestů za jejich spáchání (upravuje zejména zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon o některých přestupcích a další zvláštní zákony).
- které jsou komplexním způsobem upraveny předpisy práva veřejného nebo soukromého – např.:
- chov psů či jiných zvířat (hygienické a veterinární požadavky – upravuje zejména veterinární zákon, zvláštní podmínky chovu s ohledem na ochranu zvířat – upravuje zejména zákon na ochranu zvířat),
 - očkování psů či jiných zvířat, včetně kontroly splnění povinnosti nechat psa či jiné zvíře očkovat (řeší veterinární zákon),
 - odchyt toulavých a opuštěných psů či jiných zvířat, jejich nálezy a další nakládání s nimi (řeší veterinární zákon, zákon na ochranu zvířat a občanský zákoník),
 - odpovědnost za škodu a nemajetkovou újmu (např. újmu na zdraví) způsobenou psem či jiným zvířetem (řeší občanský zákoník, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon o některých přestupcích),
 - sousedské vztahy – obtěžování hlukem či pachem, atd. (řeší § 1013 občanského zákoníku),
 - užívání domů, bytů a společných prostor bytových domů (řeší soukromoprávní předpisy a domovní řády).

Ministerstvo vnitra v této souvislosti upřesňuje, že respektuje nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 46/06 (Mariánské Lázně), jímž Ústavní soud připustil jako zákonný zákaz chovu domácího zvířectva, jako např. chovu skotu, prasat, králíků, nutrií a různého domácího ptactva, jakož i holubů, **ve vnitřním lázeňském území**. Ministerstvo vnitra však zastává názor, že není možné paušálně tento závěr Ústavního soudu zobecnit ve vztahu ke všem obcím. Ministerstvo vnitra zde vychází především z toho, že uvedená regulace se týkala vnitřního lázeňského území a právě charakter tohoto území byl významný pro posouzení uvedeného zákazu jako proporcionálního.

B) Vymezení prostor pro volné pobíhání psů

Jestliže obec v rámci stanovení pravidel pro pohyb psů obecně závaznou vyhláškou omezí, popř. zakáže volné pobíhání psů na veřejných prostranstvích (např. stanovením pravidla pohybu psů na veřejném prostranství pouze na vodítku), měla by rovněž obecně závaznou vyhláškou konkrétně určit prostory, na něž se tato omezení (zákazy) nevztahují. Mohou nastat následující situace:

- zakáže-li obec volné pobíhání psů na všech veřejných prostranstvích, pak by s ohledem na princip proporcionality měla **určit prostory pro volné pobíhání**

psů. Prostory pro volné pobíhání psů nemusí určit pouze ve zcela výjimečných případech, kdy v obci s ohledem na konkrétní místní podmínky nelze shledat pro volné pobíhání psů jako přiměřeně bezpečné žádné veřejné prostranství;

- v případě, že obec omezí či zakáže volné pobíhání psů pouze na některých konkrétně vymezených veřejných prostranstvích, nemusí být vždy z povahy věci nutné určit současně prostory pro volné pobíhání psů. Argumentem *a contrario* lze totiž dospět k závěru, že takovými prostory jsou všechna ostatní veřejná prostranství, na něž se stanovená omezení či zákazy volného pobíhání psů nevztahují.

Ve všech případech musí být přístup obce k regulaci veden již zmiňovaným principem proporcionality a rovněž principem rozumnosti. Rozsah a způsob regulace musí být přiměřený a odůvodnitelný s ohledem na místní podmínky té které obce, zejména její velikost, charakter zástavby (venkovská či městská) a rizika či konkrétní negativní jevy spojené s volným pohybem psů, které se specificky na jejím území vyskytují (např. dlouhodobé zkušenosti obce s nedostatečnou ohleduplností a opatrností chovatelů při jejich pohybu se psy na veřejném prostranství).

Obec by například zákazem volného pobíhání psů na celém území obce a současně stanovením prostor pro volné pobíhání psů např. na jednom okraji obce mimo zastavěné území, aniž by pro takové opatření měla dostatečné legitimní důvody, mohla jednat neproporcionálně ve vztahu k jiným právem chráněným hodnotám, zejména ochraně zvířat v zájmových chovech (psů) před týráním (viz § 4 a § 13 odst. 1 zákona na ochranu zvířat). Prostory pro volné pobíhání psů by obec měla vymezit, s přihlédnutím k místním podmínkám, v tzv. dostupné vzdálenosti, neboť zákon na ochranu zvířat stanoví povinnost zabezpečit zvířeti v zájmovém chovu přiměřené podmínky pro zachování jeho fyziologických funkcí a zajištění jeho biologických potřeb tak, aby nedocházelo k bolesti, utrpení nebo poškození zvířete. Rovněž není vhodné prostory pro volné pobíhání psů vymezovat mimo zastavěné území obce v prostorách uznané honitby bez předchozí dohody s uživateli této honitby, kteří v ní vykonávají právo myslivosti.

Pokud obec v rámci stanovení pravidel pro pohyb psů na veřejném prostranství volné pobíhání psů neomezuje, resp. nereguluje, nemusí z povahy věci vymezovat prostory k tomuto účelu sloužící.

Pod pojmem „prostory pro volné pobíhání psů“ v § 24 odst. 2 zákona na ochranu zvířat lze rozumět:

- **místa, která nemají charakter veřejného prostranství**, bez ohledu na jejich vlastníka. Hodlá-li obec vymezit prostory pro volné pobíhání psů na těchto

místech, která však nejsou v jejím vlastnictví, **je k tomu třeba vždy souhlasu nebo obdobného úkonu vlastníka** (např. nájemní smlouva apod.),

- **místa, která mají charakter veřejného prostranství.** Jako místo pro volný pohyb psů **nelze stanovit veřejné prostranství, které je pozemní komunikací**, a to v návaznosti na výše uvedenou zvláštní právní úpravu (jak již bylo uvedeno, na pozemních komunikacích lze naopak stanovit konkrétní opatření omezující volný pohyb psů). Je třeba také dbát na zohlednění **honiteb** a jejich hranic. K určení těchto míst jako prostor pro volné pobíhání psů obec souhlas vlastníka pozemku mít nemusí, neboť pohyb psů na veřejném prostranství lze považovat za obecné užívání. **Obec však nesmí nepřiměřeným způsobem zasahovat do vlastnických práv, obecného užívání ostatních osob, případně jiných právních vztahů regulovaných zvláštními právními předpisy.**

Při vymezování prostor pro volné pobíhání psů bez ohledu na to, zda jsou tyto prostory veřejným prostranstvím, musí obec **postupovat s ohledem na požadavky vhodnosti a rozumnosti a v souladu s právním řádem.** Je tedy třeba respektovat nejen zákon o obcích a zákon na ochranu zvířat, ale též Listinu základních práv a svobod a ostatní právní předpisy (veřejnoprávní i soukromoprávní). Obec zejména musí zohlednit požadavky stanovené zvláštními zákony, např. v oblasti ochrany přírody a krajiny, vod, hygieny a stavebních předpisů, a nesmí nepřiměřeným způsobem omezovat další způsoby obecného užívání prostor vymezených pro volné pobíhání psů.

Vymezení prostor pro volné pobíhání psů by mělo být v obecně závazné vyhlášce dostatečně určité. Účelným se jeví označení prostranství stanovených ve vyhlášce současně piktogramy či jinými způsoby, které občany obce a další osoby názorně upozorní, že je daný prostor určen pro volné pobíhání psů a průchod jím může být pro ně spojen s určitým rizikem.

-
- Tento materiál popisuje právní stav ke dni zpracování (aktualizace);
 - právní názor uvedený v tomto materiálu není právně závazný, neboť k závazným výkladům je oprávněn pouze soud.
-

Aktualizováno k datu: 1. října 2022

Zpracoval: odbor veřejné správy, dozoru a kontroly